

БОРотьБА З ПОРУШЕННЯМИ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІНТЕРНЕТІ

Огляд матеріалів до засідання Консультативного
комітету Всесвітньої організації інтелектуальної
власності із захисту прав

Цей документ ґрунтується на матеріалах засідання Комітету ВОІВ і не відображає офіційну позицію УКРНОІВІ. Огляд є результатом роботи Робочої групи з питань порушень прав ІВ у цифровому середовищі Центру спостереження IPR.

Центр спостереження IPR вітає будь-які подальші пропозиції або коментарі до теми цього Огляду з метою подальшого поглиблення розуміння тенденцій та викликів у сфері порушень в мережі Інтернет, а також найкращих практик для їх вирішення.

Посилання:

- [!\[\]\(cf5be311f7b2821912d8009884508fa2_img.jpg\) Відеозапис засідання Консультативного комітету ВОІВ із захисту прав](#)
- [!\[\]\(9804e70d96ff9fe9899b264c06a33cd7_img.jpg\) Матеріали засідання Консультативного комітету ВОІВ із захисту прав](#)

З 31 січня по 2 лютого 2024 року відбулась шістнадцята сесія Консультативного комітету Всесвітньої організації інтелектуальної власності із захисту прав (далі – Комітет ВОІВ), що проходила у Женеві і була присвячена, зокрема, боротьбі з порушеннями прав інтелектуальної власності в глобальній мережі Інтернет.

З огляду на діяльність ІР офісу у сфері захисту прав інтелектуальної власності (далі – ІВ) та динамічної трансформації життя у площину онлайн-простору, що призвела до масового несанкціонованого використання об'єктів інтелектуальної власності, боротьба з порушеннями прав ІВ в Інтернеті виступає ключовим питанням, винесеним на розгляд та дослідження Центром спостереження з питань порушень прав інтелектуальної власності (далі – Центр спостереження IPR).

В ході вивчення матеріалів Комітету ВОІВ фахівцями Центру спостереження IPR досліджено міжнародний досвід у сфері захисту прав ІВ в Інтернеті. Таке дослідження має на меті сприяти кращому розумінню цієї проблеми, адже обмін інформацією та досвідом є пріоритетним вектором співпраці.

У рамках засідання Комітету ВОІВ на тему «Боротьба з порушеннями прав інтелектуальної власності в Інтернеті» було винесено доповіді підготовлені Японією, Мексикою та Європейським Союзом:

- Технології боротьби з контрафактною продукцією в Японії: поточне положення справ і майбутні задачі;
- Роль інтернет-провайдерів і постачальників онлайн-послуг у боротьбі з порушеннями прав інтелектуальної власності та її еволюція у рамках правової системи Мексики;
- Боротьба з онлайн-піратством спортивних та інших інтерактивних заходів у ЄС.

Пропонуємо ознайомитись з ключовими тезами, які можуть бути цікавими та практично корисними для України.

Перша частина сесії була присвячена технологіям боротьби з підробками в Японії.

Зокрема, для виявлення контрафактної продукції та запобігання її появі на японському ринку існує ціла низка технологій, при чому часто використовуються одночасно декілька різних методів.

До таких методів відносяться:

- зіставлення зображень об'єктів: використання мобільних камер для порівняння зображень товарів на оригінальність;
- технологія друку: для перевірки автентичності використовуються голограми, фарби, що змінюють колір в залежності від кута нахилу, світлочутливі зображення;
- одновимірний/двовимірний код: для визначення автентичності використовуються одновимірні або двовимірні коди, що містять інформацію про продукт;
- бирки на інтегральних мікросхемах: для підтвердження автентичності виробу використовуються бирки з інформацією про виріб, які можуть зчитуватися спеціальними пристроями;
- технологія аналізу інформації про товар: штучний інтелект ідентифікує контрафактні товари на платформах електронної комерції на основі даних про оригінальний товар та даних попередніх підробок в Інтернеті;
- технологія блокчейн: збереження точної історії транзакцій за допомогою децентралізованих криптографічних методів;
- сканування веб-контенту: дозволяє відстежувати вміст електронної комерції (текст, зображення, відео) для виявлення підроблених продуктів.

Зі свого боку Україні потрібно враховувати, що кожна технологія має як плюси, так і мінуси. Деякі з технологій надійні, але їх складніше реалізувати з точки зору витрат (наприклад, блокчейн). Інші легко реалізувати, але вони можуть бути менш надійними, оскільки вони сприйнятливі до імітації (наприклад, прості, візуально виявлені голограми).

Тож, важливо розуміти, що вказані технології не є вичерпними і до того ж ідеальними, а отримані Японією результати свідчать не лише про переваги цих технологій, а й про прогалини у застосуванні.

Для виокремлення та формування проблем, що існують в засобах захисту від порушень прав ІВ в Інтернеті у доповіді Японії розглядались три дослідження, проведені на замовлення Японського патентного відомства у період з 2014 по 2022 роки та присвячені тенденціям розвитку технологій захисту від контрафактної продукції на японському ринку. В дослідженні брали участь як постачальники технологій, так і користувачі.

До ключових проблем засобів захисту прав ІВ можна віднести: невідповідність галузевим потребам, недоведена ефективність, різноманітність технологічних потреб, нерозуміння з боку правовласників бюджетних обмежень, технологічні проблеми, різноманітність каналів дистрибуції, проблеми пов'язані з антимонопольними правилами та інші.

Також дослідження продемонструвало, що зовсім небагато компаній застосовують технології захисту від контрафактної продукції в реальних умовах, що зумовлено особливостями їх впровадження в Японії.

Наступні дві доповіді в більшій частині стосувались рекомендацій для держав та органів влади щодо захисту від контрафактної продукції та змін в правових системах Мексики та ЄС (окремих країн).

У доповіді Мексики було розглянуто еволюцію системи охорони прав ІВ у контексті боротьби з онлайн-порушеннями та проаналізовано поточну ситуацію, зокрема з точки зору зобов'язань інтернет-провайдерів та постачальників онлайн-послуг.

З ключового: В Мексиці діє орган – Мексиканський інститут промислової власності (Mexican Institute of Industrial Property – IMPI), він має повноваження вживати тимчасових заходів для блокування веб-сайтів, які порушують права інтелектуальної власності, та проводити перевірки в цифровому середовищі шляхом винесення відповідних рішень.

Слід звернути увагу, що у 2019 та 2020 роках у Мексиці відбувалася законодавча реформа. Остаточний нормативно-правовий документ був затверджений в грудні 2020 року і став новим Федеральним законом «Про охорону промислової власності». Цей закон вносить важливі зміни до системи захисту прав інтелектуальної власності. Зокрема, у статтях 344(VII) та 358 прямо передбачено, що ІМРІ уповноважений вживати забезпечувальних заходів щодо блокування веб-сайтів, що порушують права ІВ, та проводити перевірки у цифровому середовищі. Ці повноваження поширюються на порушення всіх видів прав інтелектуальної власності, чи то промислова власність, чи авторське право.

Цікавою виявилась доповідь щодо боротьби з онлайн-піратством спортивних та інших інтерактивних заходів у ЄС.

4 травня 2023 року Європейська комісія прийняла [Рекомендації](#) щодо боротьби з онлайн-піратством спортивних та інших інтерактивних заходів. Європейська комісія закликала національні органи влади, правовласників та постачальників посередницьких послуг вживати дієвих заходів щодо боротьби з несанкціонованою ретрансляцією таких заходів.

До заходів щодо боротьби з онлайн-піратством спортивних та інших інтерактивних заходів входить: оперативна обробка повідомлень про порушення, застосування динамічних судових ухвал, популяризація законних джерел контенту та посилення співпраці між національними відомствами з авторського права.

Також було виокремлено та представлено основні стратегічні напрямки діяльності:

- забезпечення оперативної обробки повідомлень щодо несанкціонованих ретрансляцій інтерактивних заходів – передбачає, що провайдери мають оперативно вживати заходів та видаляти чи відключати нелегальний контент при отриманні повідомлення про наявність нелегального контенту;
- заохочення використання судових постанов, адаптованих до інтерактивних заходів (динамічного характеру) – динамічні судові постанови стосуються невідомих Інтернет-ресурсів і дозволяють вирішити проблему повторної появи заблокованих сервісів з піратськими трансляціями інтерактивних заходів, що переміщуються

на нову адресу, без необхідності повторного проходження судової процедури. Динамічні та інтерактивні судові постанови сформувався у національному прецедентному праві та зробили внесок у боротьбу з піратством;

- підвищення обізнаності та кількості комерційних пропозицій – держави-члени рекомендують підвищувати обізнаність користувачів про легальні джерела контенту, наприклад, інформуючи користувачів, які намагаються отримати доступ до заблокованих сервісів, про причини блокування та надавати доступ до легальних пропозицій.

Проаналізований документ становить практичну цінність для України, адже включає напрацьовані рекомендації зарубіжних країн.

Так, у доповіді Японії представлені результати трьох досліджень, проведених на замовлення Японського патентного відомства у період з 2014 по 2022 роки, щодо тенденцій у сфері представлених технологій для боротьби з контрафактною продукцією в електронній комерції. У висновках зазначені не лише переваги цих технологій, а й прогалини у їх впровадженні.

У доповіді Мексики розглянуто еволюцію національної системи охорони прав ІВ у контексті боротьби з онлайн-порушеннями та проаналізовано поточну ситуацію, зокрема з точки зору зобов'язань інтернет-провайдерів та постачальників онлайн послуг припиняти порушення в Інтернеті.

Доповідь Європейського союзу описує три основні напрямки діяльності, в рамках яких Європейський Союз має намір боротися з онлайн-піратством спортивних та інших інтерактивних заходів. З цією метою у травні 2023 року Європейська комісія прийняла відповідні Рекомендації. У доповіді коротко викладаються запропоновані заходи, а також способи моніторингу реалізації цього документа, що має рекомендаційний характер.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що з огляду на складність, різноманітність суб'єктів в різних країнах рекомендується розглянути можливість розробки спільної системи боротьби з підробками, заснованої на оцінці ризиків. Це дозволить маркетплейсам розробляти стратегії, які враховують масштаб і складність власних бізнес-моделей. Успіх таких стратегій в основному залежить від етичного лідерства, конструктивної та прозорої політики боротьби з контрафактною продукцією, а також наявності достатніх ресурсів.

Саме посилена співпраця є найдієвішим механізмом боротьби з порушеннями прав інтелектуальної власності в Інтернеті.

На міжнародному рівні, наприклад, Міжнародна організація напівпровідникового обладнання та матеріалів (SEMI) розробляє технічні стандарти для відстеження напівпровідникових приладів по всьому ланцюжку поставок за допомогою унікальної інформації про продукт, записаної за допомогою блокчейну. Всесвітня асоціація підшипників (WBA) запустила додаток WBA Check для перевірки автентичності продукції за допомогою смартфонів. Цей додаток зчитує коди 7 найбільших компаній завдяки співпраці між американськими, європейськими та японськими галузевими асоціаціями для захисту брендів.

У зв'язку з цим, необхідно запроваджувати та розвивати співробітництво державного та приватного секторів для просування та популяризації економічно ефективних та надійних технологій, які ускладнюють можливість порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності.